Natuurtoets

Verkabeling bebouwde kom Raalte (110kV ZLS-RT en RT-NVD)

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0474109.100
definitief revisie 00
4 april 2022

Understanding today.
Improving tomorrow.

Natuurtoets

Verkabeling bebouwde kom Raalte (110kV ZLS-RT en RT-NVD)

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0474109.100
documentnummer 0474109-NT-001
definitief revisie 00
04 april 2022

Auteur
J. Hovius

Opdrachtgever
TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	gecontroleerd	vrijgave
07-04-2022	definitief	J.L.A. Postma	R.S. Raap

Inhoudsopgave

		Blz.
1	**Inleiding**	**7**
1.1	Aanleiding en planvoornemen	7
1.2	Doel en onderzoeksvragen	8
1.3	Leeswijzer	8
2	**Wettelijk kader Wet natuurbescherming**	**9**
2.1	Algemeen	9
2.2	Soortbescherming	9
2.3	Gebiedsbescherming	10
2.3.1	Natura 2000	10
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	10
2.3.3	Bos- en natuurgebieden buiten het NNN	11
3	**Methodiek**	**12**
3.1	Algemeen	12
3.2	Bureauonderzoek	12
3.3	Terreinbezoek	13
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	13
4	**Resultaten**	**14**
4.1	Gebiedsbeschrijving	14
4.2	Beschermde soorten	18
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	18
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	19
4.2.2.1	Vogels	19
4.2.2.2	Vleermuizen	21
4.2.2.3	Overige zoogdieren	22
4.2.2.4	Reptielen	24
4.2.2.5	Amfibieën	25
4.2.2.6	Vlinders	25
4.2.2.7	Overige flora en fauna	26
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	27
4.3	Beschermde gebieden	28
4.3.1	Natura 2000-gebieden	28
4.3.2	Natuur Netwerk Nederland	28
5	**Toetsing**	**30**
5.1	Effectbepaling plan	30
5.2	Effecten op beschermde soorten	30
5.2.1	Vogels	30
5.2.2	Vleermuizen	32
5.2.3	Kleine marterachtigen en steenmarter	32
5.2.4	Eekhoorn	33
5.2.5	Egel	33
5.3	Effecten op beschermde gebieden	34

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden 34
5.3.2 Effecten op het NNN 34

6 Bronnen 35

Bijlage 1: Wettelijk kader

Conclusies en advies

In opdracht van TenneT is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens om binnen de bebouwde kom van Raalte een bestaande 110kV-hoogspanningsverbinding met bijbehorende hoogspanningsmasten te vervangen door een ondergronds liggend kabeltracé. Het tracé is gelegen in Raalte, gemeente Raalte in de provincie Overijssel.

Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat de ingrepen niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het NatuurNetwerk Nederland en aanvullend provinciaal beleid. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedsfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied, maar wel in een NNN- gebied.

Natura 2000

Natura 2000-gebied ‘Boetelerveld’ is gelegen op circa 2,2 kilometer afstand tot het projectgebied (figuur 4.32). Natura 2000-gebied ‘Sallandse Heuvelrug’ is gelegen op circa 7,7 kilometer afstand tot het projectgebied. Gezien de afstand en de aanwezigheid van tussenliggende afschermende elementen, kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten van verzuring en vermesting ten gevolge van stikstofdepositie via de lucht kunnen niet op voorhand uitgesloten worden, maar sinds 1 juli 2021 geldt voor een tijdelijke verhoogde stikstofdepositie tijdens de aanlegfase, het wijzigen of het verwijderen van een bouwwerk geen vergunningplicht meer. Wel moet de stikstofuitstoot zo veel als mogelijk ingeperkt worden (zie hoofdstuk 5).

NNN

Het meest zuidelijke deel van het tracé (mast 4 en de uitlegstrook) ligt in het NNN. Het NNN heeft op deze locatie de beheertypen droog bos met productie en rivier- en beekbegeleidend bos. Doordat er bomen gekapt worden, worden deze beheertypen in de omvang aangetast. De werkzaamheden bij mast 4 kunnen geen doorgang vinden totdat er toestemming is van het bevoegd gezag.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN	Aanvullende provinciale gebiedsbescherming
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja	Nee
Effecten?	Mogelijk door stikstofdepositie door de lucht.	Mogelijk effect op kernwaarden van NNN-gebied.	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee, maar stikstofuitstoot inperken.	Overleg met bevoegd gezag.	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja	Afhankelijk van uitkomsten overleg met bevoegd gezag.	Ja

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied:

- jaarrond beschermde nesten (roekenkolonie aanwezig);
- algemene broedvogels (nestplaatsen aanwezig);
- vleermuizen
- steenmarter en kleine marterachtigen (mogelijk verblijfplaatsen aanwezig);
- eekhoorn (nesten aanwezig)
- egel (mogelijk verblijfplaatsen aanwezig).

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Jaarrond beschermde nesten	Roekenkolonie bij het TenneT station en bij het kruispunt Acacialaan met Het Erf.	Nee	Indien er bomen verwijderd worden of indien tijdens het broedseizoen wordt gewerkt op de genoemde locaties.	Indien er bomen verwijderd worden wel. Indien buiten het broedseizoen wordt gewerkt niet.	Indien bomen worden verwijderd een ontheffing aanvragen. Indien geen bomen worden verwijderd, werken buiten het broedseizoen.

				Zie paragraaf 5.2.1 voor werkwijze.	
Algemene broedvogels	Ja, geschikte broedlocaties langs het tracé.	Nee	Nee, mits er Buiten het broedseizoen wordt gewerkt of voorafgaand aan werkzaamheden wordt gecontroleerd op broedvogels ***Zie paragraaf 5.2.1 voor werkwijze.***	Niet mogelijk	Werken buiten het broedseizoen. Indien tijdens het broedseizoen wordt gewerkt, dient het projectgebied voorafgaand gecontroleerd te worden op broedvogels en vrijgegeven te zijn.
Vleermuizen	Mogelijke verblijfplaatsen in bebouwing en boom en essentiële vliegroute langs bomenrijen aanwezig.	Nee	Nee, mits geen bouwverlichting (amberkleurig) gericht wordt op mogelijke verblijfplaatsen en vliegroutes in de actieve periode voor vleermuizen (1 april – 1november) in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst). ***Zie paragraaf 5.2.2 voor werkwijze.***	Nee	Indien bouwverlichting gebruikt wordt, deze niet richten op bebouwing, bomen en watergangen in de actieve periode van vleermuizen (15 april - 15 oktober) in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst).
Steenmarter en kleine marterachtigen	Mogelijk verblijfplaatsen aanwezig bij mast 4.	Ja	Afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek. ***Zie paragraaf 5.2.3 voor werkwijze.***	Afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek.	Nader onderzoek door middel van plaatsing van struikrover of combinatie cameravallen en sporenbuis. In de periode maart t/m augustus dient apparatuur zes weken te worden

					geplaatst, buiten deze periode dient 12 weken te worden aangehouden.
Eekhoorn	Eekhoorn en eekhoornnesten aanwezig oostzijde Het Erf 56.	Nee	Nee, geen effect	Nee	Nee
Egel	Mogelijk verblijfplaatsen aanwezig bij mast 4.	Ja	Afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek. ***Zie paragraaf 5.2.5 voor werkwijze.***	Afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek.	Nader onderzoek door middel van plaatsing van struikrover. In de periode maart t/m augustus dient apparatuur zes weken te worden geplaatst, buiten deze periode dient 12 weken te worden aangehouden.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en planvoornemen

In opdracht van TenneT is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens om een bestaande 110kV-hoogspanningsverbinding van in totaal acht bestaande hoogspanningsmasten te vervangen door een ondergronds liggend kabeltracé. Het tracé is gelegen in Raalte, gemeente Raalte in de provincie Overijssel. In figuur 1.1 is de globale ligging van het projectgebied weergegeven.

Het uitvoeren van dit project zal in twee fasen gebeuren. In de eerste fase worden de kabels gelegd, in de tweede fase zullen de masten worden verwijderd. De uitvoerperiode wordt pas verwacht vanaf het derde en vierde kwartaal van 2023. Tussen het aanleggen van de kabels en het verwijderen van de masten kan een jaar tijd zitten.

De hoogspanningsverbinding zal deels in open ontgraving en deels middels HDD-boringen worden aangelegd. Voor de open ontgraving wordt een verwachte werkbreedte van 15 meter gehanteerd. Op vier locaties worden HDD-boringen gebruikt. Voor de uitlegstroken wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande wegen en paden. Bij mast 4 en mast 40 wordt er een nieuwe eindmast geplaatst, het opstijgpunt zal tegen deze nieuwe eindmast aan komen te staan. Op deze locaties worden er graafwerkzaamheden uitgevoerd en wordt bemaling toegepast. Tevens zal er een nieuwe fundering van de masten komen en wordt er een hek van circa 12 bij 30 meter geplaatst. Enkel bij eindmast 4 zullen er ten behoeve van het verkabeling project bomen en struiken verwijderd worden. Nabij het hoogspaningsstation Raalte zullen er ten behoeve van het verkabeling project geen bomen of struiken worden gekapt. Bij de werkzaamheden worden geen gebouwen of watergangen aangetast. In totaal zullen er 2x 3 masten definitief geamoveerd worden.

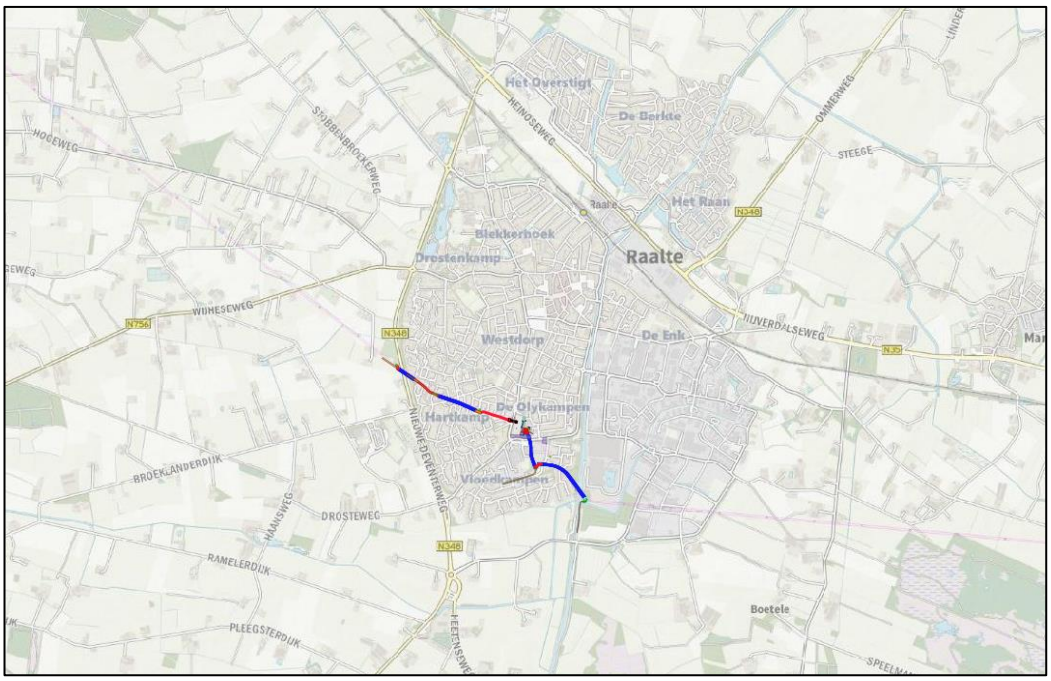

Figuur 1.1. Globale ligging van het tracé (rood= open ontgraving, blauw= HDD-boring, Oranje= uitlegstrook en de groene stippen zijn de hoogspanningsmasten) (bron: Esri).

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit rapport zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven welke betrekking hebben op het verkabeling project.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb (Wet natuurbescherming) beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.3 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming (paragraaf 2.2) en de gebiedsbescherming (paragraaf 2.3) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

In de provincie Overijssel is afgeweken van de landelijke 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van LNV, 2009. In Overijssel zijn nesten van 23 soorten jaarrond beschermd (categorie 1-4). De nesten van zeven soorten zijn aan de Rijkslijst toegevoegd (boerenzwaluw, bosuil, huiszwaluw, raaf, torenvalk, zeearend en zwarte specht). In de provincie Overijssel is ook een aantal soorten aangemerkt als categorie 5; deze lijst wijkt af van de Rijkslijst. In deze categorie gaat het om soorten die vaak terugkeren naar de plek waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan. Deze soorten beschikken echter wel over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Ze zijn op deze lijst geplaatst vanwege bijvoorbeeld de slechte staat van instandhouding waarin ze verkeren. Het zijn ook soorten die specifieke eisen stellen aan hun nestplaats en bijbehorend functioneel leefgebied, waardoor binnen de reikwijdte van de soort slechts beperkte alternatieve nestgelegenheden aanwezig zijn. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt, moet voor deze soorten worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft. Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.1 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie

goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie/het rijk, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie. Het voorgaande geldt echter niet indien de soorten zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag.

Bij voorliggende toetsing is de provincie Overijssel bevoegd gezag. In de provincie Overijssel zijn in tegenstelling tot de landelijke vrijgestelde soorten van artikel 3.10 onderdeel A (zie Regeling Natuurbescherming, Bijlage 13), de egel, bunzing, hermelijn en wezel niet vrijgesteld. Voor deze soorten dient bij een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 gewerkt te worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode of dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de provincie geldt voor de overige landelijk vrijgestelde soorten, ook een vrijstelling. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In Artikel 2.7.3 van de Geconsolideerde Verordening vanaf 2017 (2019) staan regels opgenomen die de bescherming van het NNN in de provincie Overijssel waarborgen. Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNN geldt het ‘nee, tenzij’-principe (Artikel 2.7.4). Het ‘nee, tenzij’-principe betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. In Artikel 2.7.5 staat opgenomen waaraan een compensatieplan moet voldoen.

Het regime ter bescherming van het NNN kent in de provincie Overijssel geen externe werking. Dit houdt in dat alleen wanneer er binnen de grenzen van het NNN gewerkt wordt, de effecten beoordeeld en eventueel gecompenseerd dienen te worden. Effecten als gevolg van de activiteiten die ontstaan op NNN-gebieden die buiten de plangrenzen liggen (externe effecten), hoeven derhalve niet gecompenseerd te worden.

2.3.3 Bos- en natuurgebieden buiten het NNN

Buiten het Natuurnetwerk Nederland zijn in de provincie Overijssel in ruime mate bos- en natuurgebieden aanwezig. Deze gebieden dienen behouden te blijven. De Geconsolideerde Verordening (2019) voorziet in een aanvullende bescherming voor bos- en natuurgebieden buiten het NNN vanwege het belang van deze gebieden voor flora en fauna. Gelet op die functie is het ongewenst dat bos- en natuurelementen worden ‘verplaatst’. Dit zou verlies van natuurwaarden kunnen betekenen, bijvoorbeeld waar oude bosbodems verloren gaan. Om te voorkomen dat aanwezige en potentiële natuurwaarden worden aangetast, zijn in principe geen ontwikkelingen toegestaan die negatieve effecten hebben op deze waarden. In Artikel 2.8 van de van de Geconsolideerde Verordening vanaf 2017 (2019) staan regels opgenomen ter bescherming van deze gebieden.
Ontwikkelingen zijn enkel mogelijk indien een zwaarwegend maatschappelijk belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek (paragraaf 3.2) en gedurende het terreinbezoek (paragraaf 3.3) van voorliggende Natuurtoets. In paragraaf 3.4 wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen binnen een straal van 2,5 kilometer tot het projectgebied. Daarnaast is gebruikt gemaakt van de digitale verspreidingsatlas (Verspreidingsatlas, 2022)Deze atlas maakt gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied t.o.v. het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 17 januari is vanaf 08:30 uur een terreinbezoek uitgevoerd door Jessica Hovius, een ecoloog van JM ecologie, bij bewolkt weer, een temperatuur van circa 9°C en een windkracht van 2 Bft. Tijdens het terreinbezoek is de omgeving van het projectgebied bekeken op aanwezige soorten en habitats om een beeld te krijgen van aanwezige en mogelijke aanwezige beschermde flora en fauna.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is en of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van de projectgebieden gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 ingegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in paragraaf 4.3 de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en volgens provinciaal beleid in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied is gelegen in het zuidwestelijke deel van Raalte, gemeente Raalte in de provincie Overijssel en ligt grotendeels binnen de bebouwde kom. De omgeving van het tracé wordt gekenmerkt door bebouwing met voornamelijk een woon/bedrijfsfunctie, agrarische percelen en parken. Ten westen van het tracé ligt de N348 Tolhuisweg en ten oosten van het tracé ligt het Overijsselse kanaal en industriepark de Zegge.

Het tracé start bij hoogspanningsmast 40 in een weiland ten westen van Raalte aan de N348 Tolhuisweg. Middels een HDD-boring wordt de N348 Tolhuisweg gepasseerd. Het uittredepunt van deze HDD-boring ligt in een park ter hoogte van de weg de Maten. Het tracé wordt vervolgens middels een open ontgraving aangelegd richting het zuidoosten in het park. Ter hoogte van de weg de Brink wordt weer gebruik gemaakt van een HDD-boring om de wegen Hartkampweg, de Hoven en Lavendel te passeren. Bij de Brink in het park staat mast 41.
Ter hoogte van de Johanna van Burenlaan ligt het uittredepunt, hier staat mast 42. Middels een open ontgraving komt het tracé aan bij het TenneT station, gelegen aan de Westdorplaan. Ten westen van de Westdorplaan staat mast 43. Aan de oostzijde van het TenneT station wordt weer een HDD-boring gestart, deze loopt richting het zuiden langs de oostzijde van Lupack Vleerwaren- en Conserven fabriek. Op een grasveld aan de weg Het Erf ligt het uittredepunt van de gestuurde boring. Langs deze weg Het Erf zal ook een uitlegstrook gerealiseerd worden ten zuiden van Lupack Vleeswaren- en Conserven fabriek. Op ditzelfde grasveld wordt ook weer een intredepunt voor de laatste HDD-boring gestart. Deze HDD-boring kruist Het Erf, een park met diverse looppaden en het Overijsselse kanaal. Het uittredepunt ligt bij mast 4. Rond mast 4 staan bomen en struiken die verwijderd zullen worden. Langs het Overijsselse kanaal op de Kanaaldijk oostzijde zal nog een uitlegstrook gerealiseerd worden.

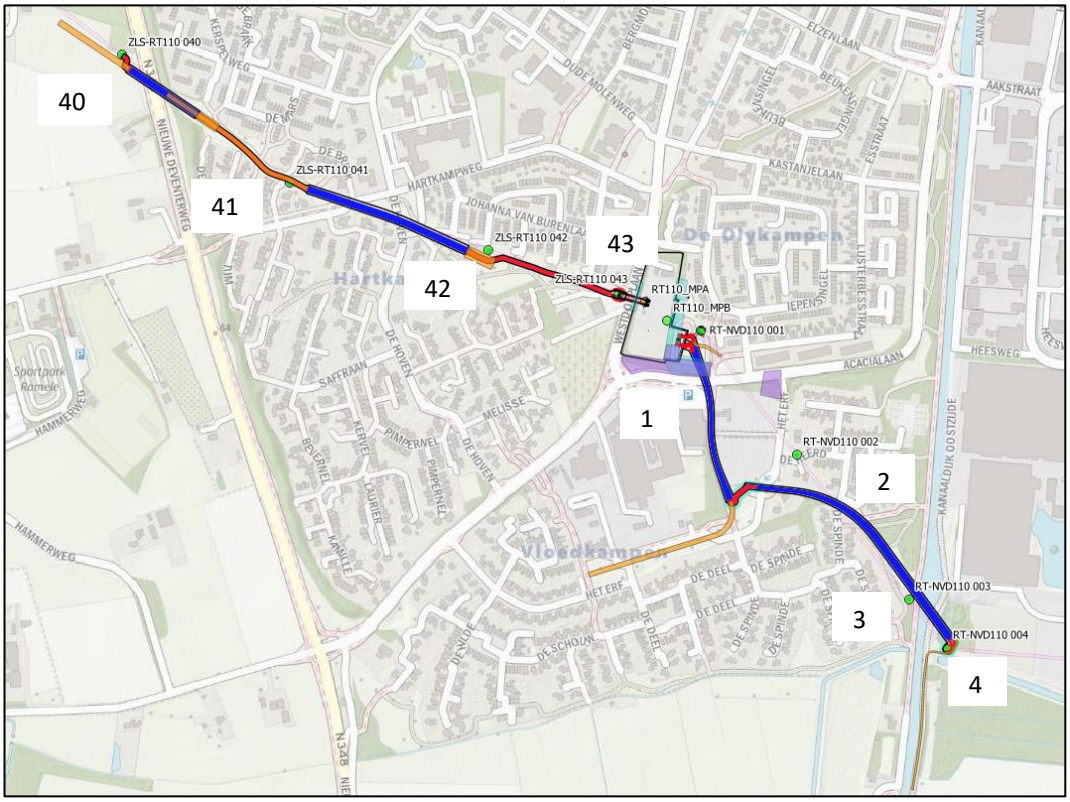

Figuur 4.1 Ligging van het tracé (rood= open ontgraving, blauw= HDD-boring, oranje= uitlegstrook en de groene stippen zijn de hoogspanningsmasten) (bron achtergrond: Esri).

Figuur 4.2. Mast 40 en locatie intredepunt eerste HDD-boring (westzijde van Raalte).

Figuur 4.3. N348 Tolhuisweg en locatie jukken.

Figuur 4.4. Uittredepunt eerste HDD-boring ter hoogte van de Maten.

Figuur 4.5. Mast 41 en locatie open ontgraving.

Figuur 4.6. Intredepunt tweede HDD-boring.

Figuur 4.7. Uittredepunt tweede HDD-boring.

Figuur 4.8. Mast 42.

Figuur 4.9. Locatie open ontgraving.

Figuur 4.10. Mast 43 en locatie open ontgraving.

Figuur 4.11. Te verwijderen struiken door open ontgraving.

Figuur 4.12. Intredepunt derde HDD-boring (oostzijde TenneT station).

Figuur 4.13. Mast 1 (oostzijde TenneT station)

Figuur 4.14. Locatie derde HDD-boring.

Figuur 4.15. Uittredepunt derde HDD-boring en intredepunt vierde HDD-boring aan Het Erf.

Figuur 4.16. Uitlegstrook aan Het Erf.

Figuur 4.17. Mast 2.

Figuur 4.18. Locatie vierde gestuurde boring.

Figuur 4.19. Mast 3

Figuur 4.20. Poel nabij mast 3.

Figuur 4.21. Overijsselse kanaal.

Figuur 4.22. Mast 4.

Figuur 4.23. Uitlegstrook oostzijde Overijsselse kanaal.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in de afgelopen 5 jaar diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV-onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (binnen een straal van 2,5km) die in de NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2017-2022).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels	Boerenzwaluw	X		
	Boomvalk	X		
	Bosuil	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Huiszwaluw	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	x		
	Raaf	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Torenvalk	X		
	Wespendief	X		
	Zwarte specht	X		
	Zwarte wouw	X		
Zoogdieren	Vleermuizen*		X	
	Boommarter		X	
	Bunzing			X
	Das			X
	Eekhoorn			X

	Egel			X
	Steenmarter			X
	Wezel			X
Reptielen	Levendbarende hagedis			X
	Ringslang			X
Amfibieën	Heikikker		X	
	Poelkikker		X	
Vlinders	Grote vos (dagvlinder)			X
	Teunisbloempijlstaart (nachtvlinder)		X	

*Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet. Tevens worden soorten die niet bekend aanwezig zijn, maar mogelijk wel verwacht worden, toegevoegd.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

4.2.2.1 Vogels

<u>Jaarrond beschermd nest</u>
In de omgeving van het projectgebied komen diverse soorten vogels met jaarrond beschermde nesten voor. Tijdens het veldbezoek is binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten. Tijdens het veldbezoek is aan de zuidzijde van het TenneT station een roekenkolonie waargenomen met meer dan 20 nesten (Figuur 4.24). Ook in de bomen bij het kruispunt van de Acacialaan met Het Erf zijn 6 roekennesten waargenomen (Figuur 4.25).

Mogelijke nesten van boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, raaf, ransuil, sperwer, torenvalk, wespendief en zwarte wouw zijn niet waargenomen in de bomen binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Ook zijn er geen geschikte boomholten waargenomen waar soorten als de bosuil en steenuil tot broeden kunnen komen. In de hoogspanningsmasten zijn ook geen nesten waargenomen. Overige geschikte nestgelegenheden voor kerkuil, boerenzwaluw (invliegbare gebouwen) en ooievaar (nestpaal) binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden ontbreken. Aan de woningen in het projectgebied zijn tevens geen nesten van de huiszwaluw waargenomen. Grote gele kwikstaart is een vogelsoort die broedt langs snelstromende wateren en zijn nest bouwt in holtes. Dit type habitat ontbreekt binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden.

Mogelijk kunnen huismussen en gierzwaluwen wel tot broeden komen in de woningen in de omgeving van het tracé.

Figuur 4.24. Roekennesten aan de zuidzijde van het TenneT station.

Figuur 4.25. Roekennesten bij het kruispunt Acacialaan en Het Erf.

Mogelijke consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten worden behandeld in hoofdstuk 5.2.1.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest

Naast de jaarrond beschermde nesten van categorie 1 t/m 4 zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De omgeving van de projectgebieden is gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte nesten of nestlocaties in bomen, boomholtes, gebouwen, nestkasten en ander geschikt broedhabitat. In gaten of kieren in de woonhuizen of schuren en nestkasten kunnen soorten als spreeuw, boomklever en boomkruiper tot broeden komen (Figuur 4.26). Tevens is er een berk aangetroffen met spechtengaten erin waarin onder andere de grote-, middelste- en kleine bonte specht tot broeden kunnen komen (Figuur 4.27). Deze berk is gesitueerd bij de kanaaldijk oostzijde, bij het meest zuidelijke deel van de locatie waar de uitlegstrook moet komen.

Er is bij de aangetroffen nesten en mogelijke nestplaatsen geen sprake van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarrond bescherming onder categorie 5 rechtvaardigen, aangezien in de omgeving van het tracé voldoende geschikt alternatief broedbiotoop voorhanden is. Voor de aangetroffen mogelijke nesten geldt hetzelfde beleid als voor algemene broedvogels.

Figuur 4.26. Boomkruiper bij nestkast ter hoogte van de straat Lavendel.

Figuur 4.27. Berk met spechtenholten Kanaaldijk oostzijde.

Algemene broedvogels

Binnen de verstoringszone van de werkzaamheden bevindt zich veel geschikt broedgebied voor algemene broedvogels. Broedgevallen kunnen verwacht worden in struiken, bosschages, langs watergangen, in woningen, bomenlanen en op agrarische percelen.

Mogelijke consequenties van de ingreep op algemene broedvogels worden behandeld in paragraaf 5.2.1.

4.2.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een projectgebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een projectgebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

<u>Verblijf- en rustplaatsen</u>
De bomen binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomholtes die geschikt kunnen zijn als vleermuisverblijfplaats. Er is één berk aangetroffen met spechtenholten die mogelijk dienst kan doen als paarverblijf voor de ruige dwergvleermuis, als kraam-, zomer-, en/of winterverblijf voor de rosse vleermuis of mogelijk als zomerverblijfplaats van de watervleermuis (Figuur 4.27). Bij woningen aan de Mars zijn acht vleermuiskasten waargenomen (Figuur 4.28). Ook zijn veel van de woningen rond het tracé geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Denk hierbij aan kraam-, zomer- en paarverblijven van dwergvleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van zowel boom- als gebouwbewonende vleermuissoorten binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kan hierdoor niet uitgesloten worden.

Figuur 4.28. Vleermuiskasten aan woningen bij de Mars.

Vliegrouteondersteuning
In de omgeving van alle projectgebieden bevinden zich lijnvormige elementen die als vliegrouteondersteuning kunnen dienen voor vleermuizen in de vorm van bomenlanen en randen van woningen. Deze lijnvormige elementen worden echter niet als essentieel aangemerkt door de aanwezigheid van de vele alternatieve elementen die dezelfde gebieden verbinden. Het Overijsselse kanaal kan echter wel een essentiële vliegroute vormen doordat er geen vergelijkbare watergangen in de omgeving aanwezig zijn. Een essentiële vliegroute – dhet Overijsselse kanaal -voor vleermuizen binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kan daarom niet uitgesloten worden.

Foerageergebied
Er is veel geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen boven waterlichamen en rond groenstructuren zoals bospercelen, parken en bomenlanen, op boerenerven en in de bebouwde kom. Er is echter in de wijde omgeving en buiten de verstoringszone ruim voldoende even geschikt foerageergebied voorhanden. Het aanwezige foerageergebied in en binnen de verstoringszone van het projectgebied wordt daarom niet aangemerkt als essentieel foerageergebied. Aanwezigheid van essentieel foerageergebied is daarmee uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen worden behandeld in paragraaf 5.2.2.

4.2.2.3 Overige zoogdieren

Uit het bureauonderzoek is naar voren gekomen dat er binnen een straal van 2,5 kilometer tot het plangebied diverse beschermde, niet vrijgestelde, zoogdieren zijn waargenomen. Het gaat om de boommarter, bunzing, das, eekhoorn, egel, steenmarter en wezel. Ook kan op basis van aanwezige habitats en bekende verspreidingsgegevens de aanwezigheid van de hermelijn niet worden uitgesloten. Aanwezigheid van overige beschermde, niet-vrijgestelde zoogdieren kan op basis van de aanwezige habitats en het landelijke verspreidingspatroon uitgesloten worden binnen het projectgebied.

Boommarter
De boommarter is een soort van bosrijke omgeving. Verblijfplaatsen van de soort bevinden zich vaak in oude spechten- en inrottingsholten van bomen. De boommarter kan echter ook verblijfplaatsen hebben onder takkenhopen. Rustplaatsen bevinden zich ook op andere plekken, zoals in konijnen- en vossenholen en tussen boomwortels (Zoogdiervereniging, 2021). Bekende waarnemingen van boommarter in de omgeving beperken zich tot bosgebieden ruim buiten de verstoringszone van het projectgebied (NDFF). In de omgeving van de projectgebieden bevinden zich enkele bosschages die onderdeel uitmaken van parken. De aanwezige bosschages die aanwezig zijn, zijn te klein en te jong om geschikt te zin als leefgebied van de boommarter.

Tevens is er teveel urbane verstoring voor boommarters. Essentieel leefgebied binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden van de boommarter is uitgesloten.

Bunzing, wezel en hermelijn
De bunzing, wezel en hermelijn leven in allerlei habitats, van open plekken tot in bossen. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in holen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, 2021). Mogelijke verblijven van hermelijn, wezel en/of bunzing bevinden zich in de struiken en bosschages bij hoogspanningsmast 4. Tijdens het veldbezoek is hier een mogelijke ingang van een verblijfplaats geconstateerd in de bosschages vaneen marterachtige (Figuur 4.29). Daarnaast gebruiken bunzing, wezel en hermelijn deze struiken en bosschages mogelijk als foerageergebied. Vanwege de kleine omvang van het projectgebied en de grote hoeveelheid vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving, is dit foerageergebied echter niet essentieel.

Figuur 4.29. Braamstruiken met mogelijke bij mast 4 verblijfplaats voor marterachtigen.

Mogelijke consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van bunzing, wezel en hermelijn in de omgeving worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

Das
De das leeft bij voorkeur in kleinschalige landschappen met een afwisseling tussen open akkers en weides en voldoende dekking in de vorm van bosschages, houtwallen en heggen. Daarnaast kunnen meer natuurlijke terreinen zoals heidegebieden en rivierdalen functioneren als habitat voor de das. Dassen leven in familieverband in zogenaamde burchten, een stelsel van holen en gangen. Burchten bevinden zich op beschutte plaatsen zoals bosranden en houtwallen (Zoogdiervereniging, 2021). Binnen het projectgebied en in de directe omgeving hiervan ontbreekt dit type habitat. Het projectgebied is onderhavig aan veel verstoring en geschikte landschapselementen ontbreken. Aanwezigheid van de das binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kan worden uitgesloten.

Eekhoorn
Eekhoorns leven met name in bossen, maar ook in parken, tuinen en houtwallen in de buurt van bossen. De eekhoorn maakt nesten in bomen en gebruikt ook regelmatig boomholtes als verblijfplaats (Zoogdiervereniging, 2021). Tijdens het veldbezoek is een eekhoorn waargenomen in het park aan de oostzijde van Het Erf 56. In de bomen ten oosten van deze woning zijn ook twee nesten van de eekhoorn aangetroffen (Figuren 4.30 en 4.31).

Figuur 4.30. Eekhoornnest ten oosten van Het Erf 56.

Figuur 4.31. Eekhoornnest ten oosten van Het Erf 56

Mogelijke consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de eekhoorn worden behandeld in paragraaf 5.2.4.

Egel
De egel leeft in bijna alle landschappen. In sommige gebieden zijn ze echter algemener dan in andere. Tuinen, bosranden, struweel en loofbos, liefst met ondergroei, zijn goede leefgebieden. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn (Zoogdiervereniging, 2021). Langs het gehele tracé zijn meerdere geschikte rust- en leefgebieden aanwezig in de vorm van struiken en bosschages. De aanwezigheid van de egel binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van egel in en binnen de verstoringszone van de werkzaamheden worden behandeld in paragraaf 5.2.5.

Steenmarter
De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in opening tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, 2021). Potentiële verblijfplaatsen bevinden zich in en rond bebouwing binnen de bebouwde kom en in boerderijen en schuren in het buitengebied. Daarnaast kunnen verblijfplaatsen zich bevinden in de struiken en bosschages bij mast 4. Ook gebruikt de steenmarter delen van het projectgebied mogelijk als foerageergebied. Vanwege de grote hoeveelheid alternatief foerageergebied in de omgeving, is dit foerageergebied echter niet essentieel voor de steenmarter.

Mogelijke consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de steenmarter worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

4.2.2.4 Reptielen

Van de beschermde reptielensoorten in Nederland zijn waarnemingen bekend van de levendbarende hagedis en de ringslang in de omgeving van het projectgebied. Overige beschermde reptielensoorten kunnen op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de terreinkarakteristieken uitgesloten worden in en binnen de verstoringszone van de werkzaamheden.

Levendbarende hagedis
De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekjes om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, 2021). Het projectgebied wordt

gekenmerkt door woonwijken met parken, dit habitat is ongeschikt voor levendbarende hagedis. De aanwezigheid van levendbarende hagedis binnen het projectgebied is daarmee uitgesloten.

Ringslang
De ringslang is een sterk aan water gebonden reptiel dat met name in de directe omgeving van beken, sloten, rivieren, meren, vijvers en poelen wordt aangetroffen. Geschikte wateren kunnen in laagveengebieden, struwelen, parken, natte heidegebieden, bossen en zelfs in bebouwd en agrarisch gebied gelegen zijn, zolang er maar voldoende dekking en zonplekken aanwezig zijn. De ringslang is in Nederland afhankelijk van de aanwezigheid van broeihopen waarin de eieren tot ontwikkeling kunnen komen. Deze broeihopen bestaan veelal uit hopen mest, compost, blad- en snoeiafval of in een natuurlijke situatie uit aangespoeld plantenmateriaal (RAVON, 2021). Tijdens het veldbezoek zijn geen broeihopen aangetroffen. De aanwezige watergangen worden tevens niet geschikt geacht als leefgebied voor de ringslang door het ontbreken van (natuurlijke) oevers met voldoende dekking. De omgeving van het tracé wordt gekenmerkt door woonwijken en een klein deel met industrieel gebied. Een dergelijke omgeving wordt niet geschikt geacht als leefgebied van de ringslang. Essentieel leefgebied van de ringslang binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kan worden uitgesloten.

4.2.2.5 Amfibieën

Nabij het projectgebied zijn waarnemingen van de heikikker en poelkikker bekend. Aanwezigheid van andere beschermde soorten amfibieën kan op basis van bekende verspreidingsgegevens en aanwezige habitats worden uitgesloten.

Heikikker
De heikikker heeft een voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland en wordt vrijwel niet aangetroffen in intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing (RAVON, 2021). Binnen het projectgebied en in de directe omgeving bevinden zich geen geschikte voortplantingswateren of geschikt landhabitat. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de heikikker kan worden uitgesloten.

Poelkikker
De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, 2021). Aangezien t schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren ontbreken binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden zijn geen geschikte wateren aanwezig die kunnen dienen als voortplantingswater van de poelkikker. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater kan ook aanwezigheid van overwinteringshabitat worden uitgesloten. Essentieel leefgebied van de poelkikker is uitgesloten.

4.2.2.6 Vlinders

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de grote vos (dagvlinder) en de teunisbloempijlstaart (nachtvlinder). In de omgeving van het projectgebied zijn geen andere beschermde, niet vrijgestelde insecten bekend. Overige niet vrijgestelde insectensoorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en aanwezige habitats uitgesloten.

Grote vos
De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De

waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, 2021) De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwervende dieren, maar sinds kort is op enkele locaties na lange tijd ook weer voortplanting vastgesteld. Ook de waarneming in de omgeving van het projectgebied heeft waarschijnlijk betrekking op een zwervend individu, maar er is ook geschikt habitat aanwezig en er zijn geschikte waardbomen aanwezig in de omgeving. Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden zijn echter geen bomen aanwezig die kunnen dienen als waardboom of als overwinterlocatie. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de grote vos binnen het projectgebied is daarmee uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart
De teunisbloempijlstaart leeft op warme, open plekken in vochtige bossen en langs bosranden. Als waardplant wordt kattenstaart, harig wilgenroosje, basterdwederik, maar vooral middelste teunisbloem gebuikt. De teunisbloempijlstaart is een zuidelijke soort die zich de laatste jaren vanuit Zuid Limburg richting het noorden aan het verbreiden is (Vlinderstichting, 2021). In de omgeving van het projectgebied is één waarneming bekend op 1,5 kilometer ten zuiden van projectgebied (NDFF). Omdat het om een waarneming van een rups gaat, is er waarschijnlijk sprake van voortplanting op deze locatie. Het tracé ligt in frequent gemaaide parken en wegbermen. Ook zijn er uit de bekende verspreidingsgegevens geen waardplanten bekend in het projectgebied. De aanwezigheid van geschikt leefgebied voor de teunisbloempijlstaart is daarom uitgesloten.

4.2.2.7 Overige flora en fauna

Overige beschermde dier- en plantensoorten kunnen op basis van de recente waarnemingen, bekende verspreiding en de aanwezige habitats en kenmerken van het projectgebied, worden uitgesloten binnen de invloedsfeer van het projectgebied.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

Soort	Beschermings regime	Aanwezigheid	Toelichting
Jaarrond beschermde nesten	Artikel 3.1.	Aanwezig	Roekenkolonie bij het TenneT station en geschikte nestlocaties voor huismus en gierzwaluw in de omgeving.
Algemene broedvogels	Artikel 3.1.	Aanwezig	Geschikte broedplaatsen in struiken, bosschages, langs watergangen, in woningen, bomenlanen en op agrarische percelen.
Vleermuizen	Artikel 3.5.	Mogelijk	Vleermuiskasten en geschikte woningen aanwezig voor gebouwbewonende vleermuissoorten en een berk met geschikte holtes voor boombewonende vleermuissoorten. Mogelijk essentiële vliegroute (Overijsselse kanaal).
Kleine marterachtigen en steenmarter	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijk verblijfplaatsen van bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter bij mast 4. Voor de steenmarter is omliggende bebouwing ook mogelijk geschikt.
Eekhoorn	Artikel 3.10	Aanwezig	Eekhoorn, en twee nesten van de eekhoorn waargenomen aan de oostzijde van Het Erf 56.
Egel	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijk essentieel leefgebied langs delen van het tracé.

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Boetelerveld' is gelegen op circa 2,2 kilometer afstand tot het projectgebied (Figuur 4.32). Natura 2000-gebied 'Sallandse Heuvelrug' is gelegen op circa 7,7 kilometer afstand tot het projectgebied. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan acht kilometer afstand.

Het Natura 2000-gebied 'Boetelerveld' is een vochtige heide in Salland. Het gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied en heeft doelstellingen voor de habitattypen zwakgebufferde vennen, vochtige heiden, jeneverbesstruwelen, heischrale graslanden, blauwgraslanden en pioniervegetaties met snavelbiezen. De aangewezen habitatrichtlijnsoorten zijn kamsalamander en drijvende waterweegbree.

Natura 2000-gebied 'Sallandse Heuvelrug' wordt gevormd door een glaciale zandrug. Het gebied is aangewezen als zowel Habitatrichtlijn- als Vogelrichtlijngebied en heeft doelstellingen voor de habitattypen zure vennen, vochtige heiden, droge heiden, jeneverbesstruwelen, heischrale graslanden, actieve hoogvenen en pioniervegetaties met snavelbiezen. De aangewezen habitatrichtlijnsoort is de kamsalamander. De aangewezen broedvogels voor het gebied zijn korhoen, nachtzwaluw en roodborsttapuit.

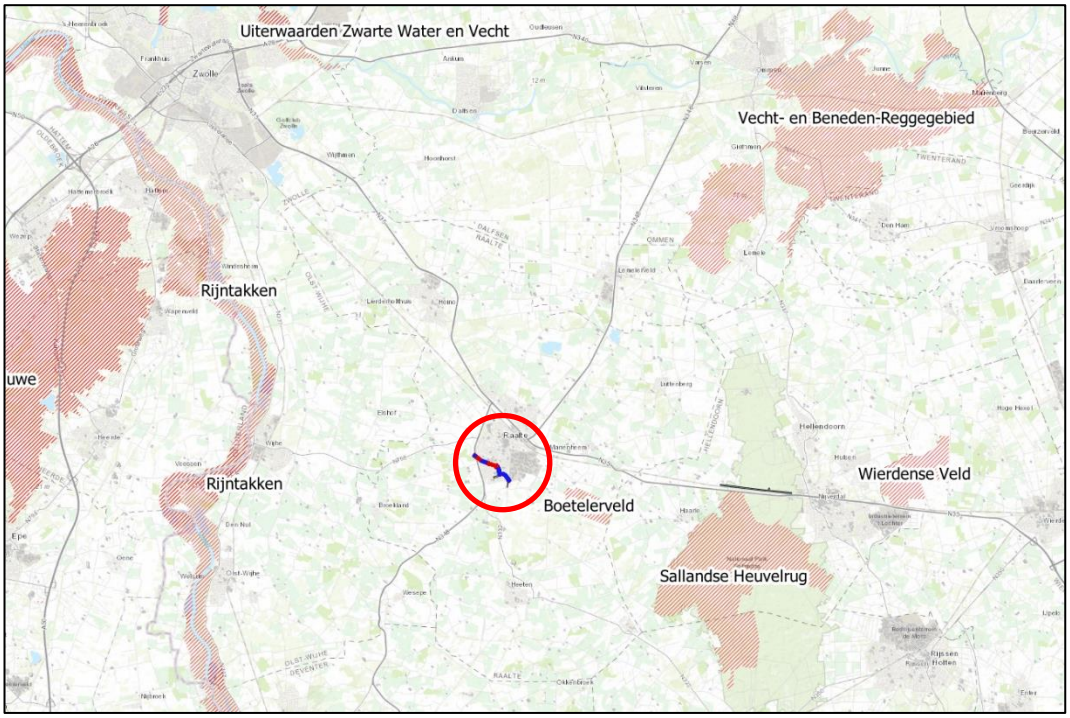

Figuur 4.32. Ligging van het tracé ten opzichte Natura 2000-gebieden (gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3.2 Natuur Netwerk Nederland

Het meest zuidelijke deel van het tracé (mast 4 en de uitlegstrook) ligt in het NNN (Figuur 4.33). Het NNN heeft op deze locatie de beheertypen droog bos met productie en rivier- en beekbegeleidend bos.

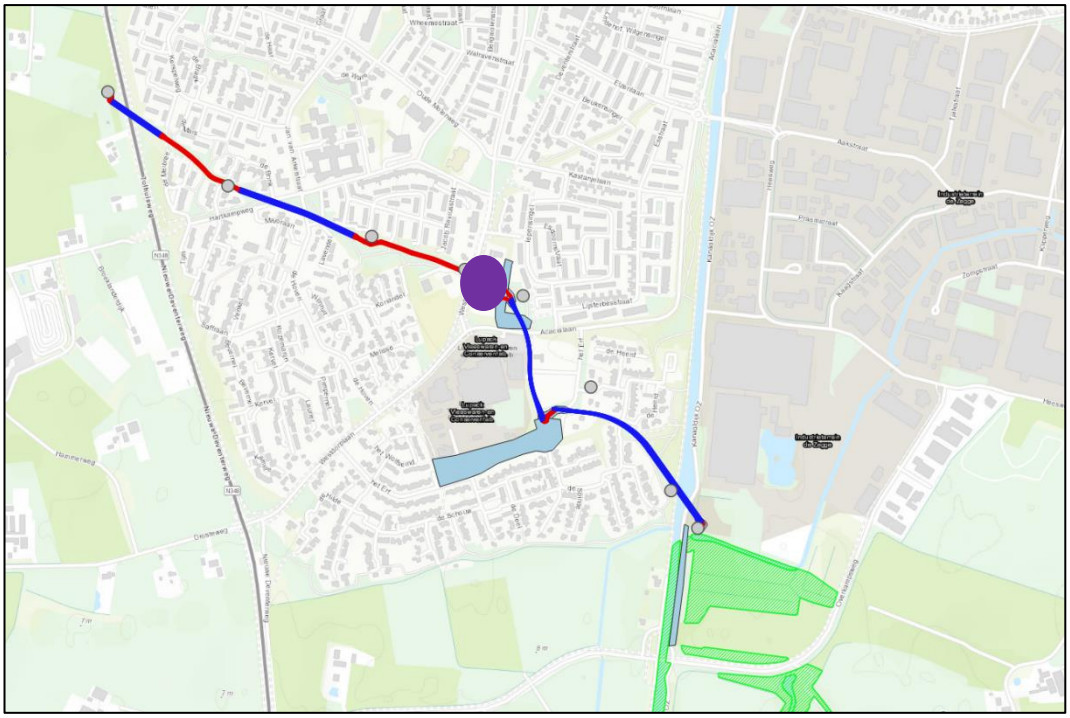

Figuur 4.33. Ligging van het tracé ten opzichte van het NNN (groen gemarkeerd) In het paars Hoogspanningsstation Raalte (bron achtergrond: Esri).

5 Toetsing

In paragraaf 5.1 is de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 5.2 worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In paragraaf 5.3 wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het GNN-gebied, aanvullend provinciaal beleid en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

Van de volgende aspecten van de werkzaamheden moet het effect op de aanwezige beschermde natuurwaarden bepaald worden:

- het leggen van kabels in open ontgraving;
- het gebruik van de omgeving als toerit, werkterrein en uitlegstrook;
- graafwerkzaamheden voor het aanleggen van in- en uittredepunten van HDD-boringen;
- het toepassen van bemaling bij de in- en uittredepunten van HDD-boringen;
- het verwijderen van hoogspanningsmasten;
- het plaatsen van jukken;
- het verwijderen van bomen en struikgewas.

Ten behoeve van de werkzaamheden worden geen gebouwen of watergangen aangetast. Naar verwachting wordt er gestart met de eerste fase van het project (kabels aanleggen) in kwartaal 3 of 4 van 2023. De planning voor de tweede fase is nog niet bekend.

5.2 Effecten op beschermde soorten

5.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten
In de omgeving van de projectgebieden aangaande de verkabeling de bovengrondse lijnen bevinden zich jaarrond beschermde nesten van een roekenkolonie. Daarnaast zijn de woningen rondom het tracé mogelijk geschikt als broedlocatie voor de huismus en gierzwaluw.

De roekenkolonie bevindt zich in de bomen ten zuiden en zuidoosten van het TenneT station in Raalte (Figuur 5.1). Op het moment van schrijven staat nog op de planning dat deze bomen gepasseerd worden middels een HDD-boring en niet zullen worden verwijderd. Indien de plannen wijzigen en de bomen toch verwijderd dienen te worden, dan dient er een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het verwijderen van jaarrond beschermde nesten.

Indien de bomen behouden blijven kan er verstoring optreden van broedende vogels doordat er voor fase één, een intredepunt van een HDD-boring op enkele meters afstand zal worden gerealiseerd. Voor fase twee worden er jukken in de bermen van de Acacialaan geplaatst en zullen de masten verwijderd worden. Ook door deze werkzaamheden in fase twee ontstaat er mogelijk verstoring, indien in het broedseizoen van de roeken gewerkt wordt. Het verstoren van broedende vogels is een overtreding op de Wet natuurbescherming. Er wordt daarom voor zowel fase één als voor fase twee geadviseerd om buiten het vogelbroedseizoen (15 maart tot 15 juli) te werken.

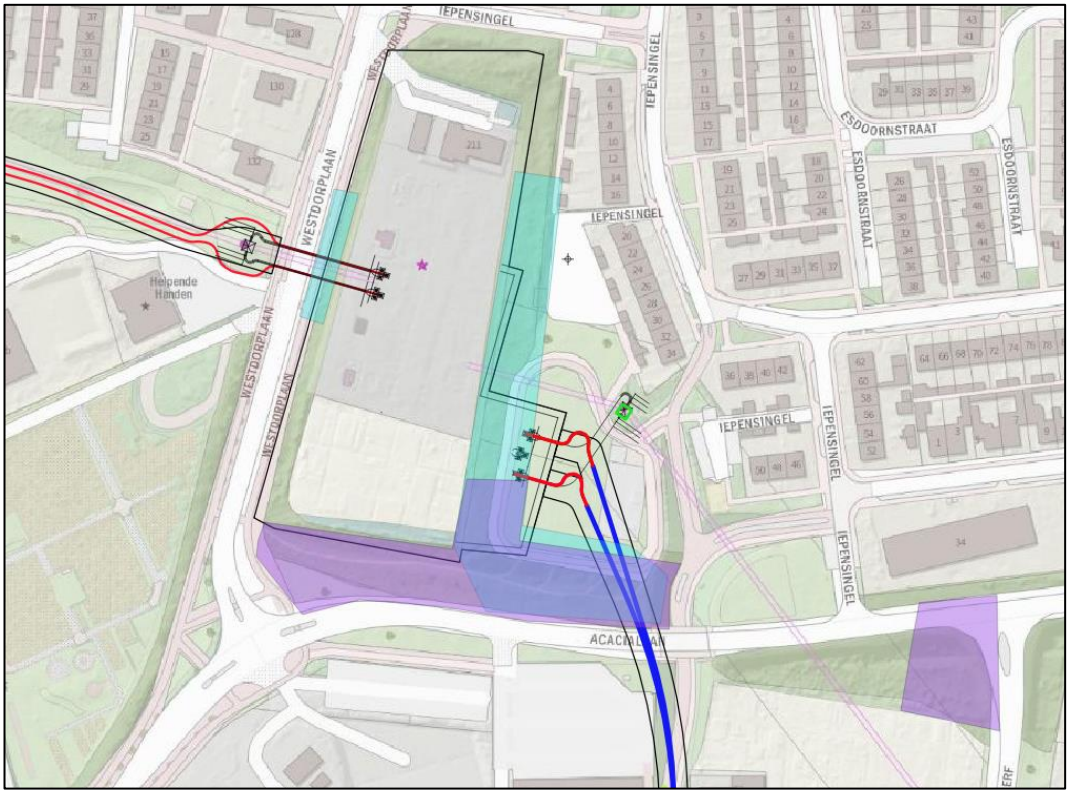

Figuur 5.1. Locatie van de roekenkolonie (paars omlijnd) ten opzichte van het tracé (rood= open ontgraving, blauw= HDD-boring). (bron achtergrond: Esri).

Effecten op nesten van huismus en gierzwaluw zijn uitgesloten doordat er geen bebouwing wordt aangetast, de relatief grote afstand tot deze nesten, de tijdelijke aard van de werkzaamheden en de al aanwezige achtergrondstoring van de wegen en urbane omgeving waarnaast gewerkt wordt. De genoemde soorten zijn in hoge mate aangepast aan stedelijke omstandigheden en bijbehorende verstoringen.

Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het projectgebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Ontheffing voor algemene broedvogels wordt in de praktijk niet verleend, dit mede gezien bijna altijd alternatieven voorhanden zijn. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het project- en verstoringsgebied eerst door een ter zake kundige ecoloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het project- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecoloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van de Wet natuurbescherming is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen opgesteld die in principe niet overtreden mogen worden door onder andere een ruimtelijke ontwikkeling.

In de aangetroffen vleermuiskasten en de woningen rondom het tracé bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten. Daarnaast is er een langs de Kanaaldijk oostzijde een berk aangetroffen met geschikte holten waar mogelijk boombewonende vleermuissoorten gebruik van kunnen maken. Het Overijsselse kanaal vormt mogelijk een essentiële vliegroute. Ten behoeve van de werkzaamheden zullen deze mogelijke verblijfplaatsen en essentiële vliegroute niet worden aangetast. Wel kan er, indien ‘s avonds of ’s nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 1 april t/m 1 november), lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en vliegroute verminderen. Een dergelijk effect is in strijd met de Wet natuurbescherming.

Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om, indien verlichting wordt gebruikt, deze weg te draaien van bomen, gebouwen en watergangen. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 1 april t/m 1 november). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn en zo min mogelijk naar de omgeving mag uitstralen. Indien deze werkwijze wordt aangehouden, is een effect op vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten.

5.2.3 Kleine marterachtigen en steenmarter

In de struiken en bosschages bij mast 4, bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter. Potentiële verblijfplaatsen worden mogelijk fysiek aangetast. Dit is in strijd met de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Er is daarom duidelijkheid vereist omtrent de aanwezigheid van deze marterachtigen in de omgeving. Deze duidelijkheid kan verkregen worden door de uitvoering van een nader onderzoek.

Het nader onderzoek naar marterachtigen kan uitgevoerd worden met cameravallen, sporenbuizen en/of struikrovers. Gezien de mogelijke aanwezigheid van meerdere soorten, wordt een combinatie van methodes aangeraden. Op basis van de oppervlakte van het plangebied, dient minimaal één sporenbuis en één cameraval te worden ingezet per projectgebied. In de periode van maart tot en met augustus dient de apparatuur zes weken te worden geplaatst. Buiten deze periode is een onderzoeksperiode van 12 weken noodzakelijk. Als gebruik wordt gemaakt van een struikrover is een onderzoeksperiode van drie weken voldoende.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied of dat aannemelijk is dat verblijfplaatsen aanwezig zijn (en deze worden aangetast en/of de functionaliteit ervan wordt verstoord ten gevolge van de werkzaamheden) van één of meerdere soorten, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Deze ontheffing wordt verleend als in ieder geval buiten de kwetsbare periode (15 maart tot en met augustus) wordt gewerkt of voor aanvang van deze periode het terrein ongeschikt gemaakt wordt. Tevens dienen compenserende maatregelen getroffen te worden door elders nieuw leefgebied te creëren. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat marterachtigen afwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep.

5.2.4 Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek is een eekhoorn waargenomen, daarbij zijn ook twee nesten van de eekhoorn aangetroffen in de bomen, aan de oostzijde van Het Erf 56. Deze bomen zullen door middel van een gestuurde boring gepasseerd worden en worden dus niet aangetast. De in- en uittredepunten van deze gestuurde boring liggen beide op meer dan 100 meter afstand. Door de relatief grote afstand en de tussenliggende afschermende elementen (woningen en bomen), kan een negatief effect op deze verblijfplaatsen van de eekhoorn worden uitgesloten.

5.2.5 Egel

Langs het gehele tracé zijn meerdere geschikte rust- en leefgebieden aanwezig in de vorm van struiken en bosschages voor egels. Voor de meeste locaties geldt dat potentiële verblijfplaatsen niet fysiek worden aangetast. Bij mast 4 wordt er een bosschage met ondergroei verwijderd waar mogelijk verblijfplaatsen van de egel aanwezig kunnen zijn. Het verwijderen en ongeschikt maken van deze verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Door het uitvoeren van nader onderzoek kan duidelijkheid worden verkregen van de aanwezigheid van essentieel leefgebied van de egel.

Het nader onderzoek naar de egel kan uitgevoerd worden met cameravallen en/of struikrovers. Een cameraval betreft een enkele wildcamera, vaak geplaatst aan een boom. Een struikrover is een wildcamera in een buis waarbij lokstoffen worden ingezet. Op basis van de oppervlakte van het plangebied, dient minimaal één struikrover of cameraval te worden ingezet per projectgebied. In de periode van maart tot en met augustus dient de cameraval zes weken te worden geplaatst. Buiten deze periode is een onderzoeksperiode van 12 weken noodzakelijk. Als gebruik wordt gemaakt van een struikrover is een onderzoeksperiode van drie weken voldoende.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen van de egel aanwezig zijn binnen het plangebied, of dat aannemelijk is dat verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Deze ontheffing wordt verleend als in ieder geval buiten de kwetsbare periode wordt gewerkt of voor aanvang van deze periode het terrein ongeschikt gemaakt wordt. Tevens dienen compenserende maatregelen getroffen te worden door elders nieuw leefgebied te creëren. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat egels afwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat Natura-2000 gebied 'Boetelerveld' is gelegen op circa 2,2 kilometer afstand tot het projectgebied (Figuur 4.35). Natura 2000-gebied 'Sallandse Heuvelrug' is gelegen op circa 7,7 kilometer afstand tot het projectgebied. Gezien de afstand en de aanwezigheid van tussenliggende afschermende elementen, kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten van verzuring en vermesting ten gevolge van stikstofdepositie via de lucht kunnen niet op voorhand uitgesloten worden, maar sinds 1 juli 2021 geldt voor een tijdelijke verhoogde stikstofdepositie tijdens de aanlegfase, het wijzigen of het verwijderen van een bouwwerk geen vergunningplicht meer. Wel moet de stikstofuitstoot zo veel als mogelijk ingeperkt worden.

5.3.2 Effecten op het NNN

Hoogspanningsmast 4 en de uitlegstrook bij deze mast aan de Kanaaldijk oostzijde bevinden zich in een NNN-gebied. Hier worden bosschages verwijderd om plaats te maken voor de werkzaamheden. De werkzaamheden zullen bestaan uit graafwerkzaamheden voor een uittredepunt van een HDD-boring en open ontgraving voor het aanleggen van kabels. Er zal een lieropstelling komen, bemaling worden toegepast, een hek worden geplaatst en de mast zal vervangen worden. Op deze locatie zal ook een opstijgpunt worden geplaatst.

Voor een NNN-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet aangetast mogen worden. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNN-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

De beheertypen van dit NNN-gebieden zijn 'droog bos met productie' en 'rivier- en beekbegeleidend bos'. Doordat er bomen gekapt worden, worden deze beheertypen in de omvang aangetast. Er dient hierover contact te worden opgenomen met de provincie. Mogelijk wordt er als eis gesteld dat er een compensatieplan wordt opgesteld. De werkzaamheden bij mast 4 kunnen geen doorgang vinden totdat er toestemming is van het bevoegd gezag.

6 Bronnen

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2019. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogels in Overijssel ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. 2019.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (z.d.). Informatiepagina Natura 2000-gebieden. Geraadpleegd van https://www.natura2000.nl/

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

RAVON (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van https://www.ravon.nl/

Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten

Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina's libellen. Geraadpleegd van https://www.vlinderstichting.nl/libellen

Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina's vlinders. Geraadpleegd van https://www.vlinderstichting.nl/vlinders

NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Geraadpleegd 11 januari 2022.

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hiernavolgend wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
   a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
   c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
   a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
   b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
   c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
   d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
   e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
   f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
   g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
   h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren *landzoogdieren*	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren *vleermuizen*	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaart
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren *zeezoogdieren*	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschilpad		Bultrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfijn
	muurhagedis		gewone dolfijn
	zandhagedis		gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		grijze dolfijn
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuimelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
	platte schijfhoren		noordse vinvis, potvis
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		butskop
	drijvende waterweegbree		dwergvinvis
	groenknolorchis		griend, witte dolfijn
	kruipend moerasscherm		spitsdolfijn van gray

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder		
	Bosparelmoervlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bruin dikkopje		Boommarter
	Bruine eikenpage		Bosmuis*
	Donker pimpernelblauwtje		Bunzing**
	Duinparelmoervlinder		Damhert
	Gentiaanblauwtje		Das
	Grote parelmoervlinder		Dwergmuis*
	Grote vos		Dwergspitsmuis*
	Grote vuurvlinder		Edelhert
	Grote weerschijnvlinder		Eekhoorn
	Iepenpage		Egel*
	Kleine heivlinder		Eikelmuis
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kommavlinder		Gewone zeehond
	Pimpernelblauwtje		Grote bosmuis
	Sleedoornpage		Grijze zeehond
	Spiegeldikkopje		Haas*
	Veenbesblauwtje		Hermelijn**
	Veenbesparelmoervlinder		Huisspitsmuis*
	Veenhooibeestje		Konijn*
	Veldparelmoervlinder		Molmuis
	Zilveren maan		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Adder		Ree*
	Hazelworm		Rosse woelmuis*
	Levendbarende hagedis		Steenmarter
	Ringslang		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Beekkrombout		Veldmuis*
	Bosbeekjuffer		Veldspitsmuis*
	Donkere waterjuffer		Vos*
	Gevlekte glanslibel		Waterspitsmuis
	Gewone bronlibel		Wezel**
	Hoogveenglanslibel		Wild zwijn
	Kempense heidelibel		Woelrat*
	Speerwaterjuffer	Kevers	Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karthuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjegentiaan	Lange zonnedauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader Hiernavolgend staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
   a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
   b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
   c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten (‘andere soorten’).

Met betrekking tot de ‘andere soorten’ zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten (‘andere soorten’) meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten (‘andere soorten’) welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde ‘verklaring van geen bedenkingen’ (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb’s.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).
De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het NatuurNetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het NatuurNetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

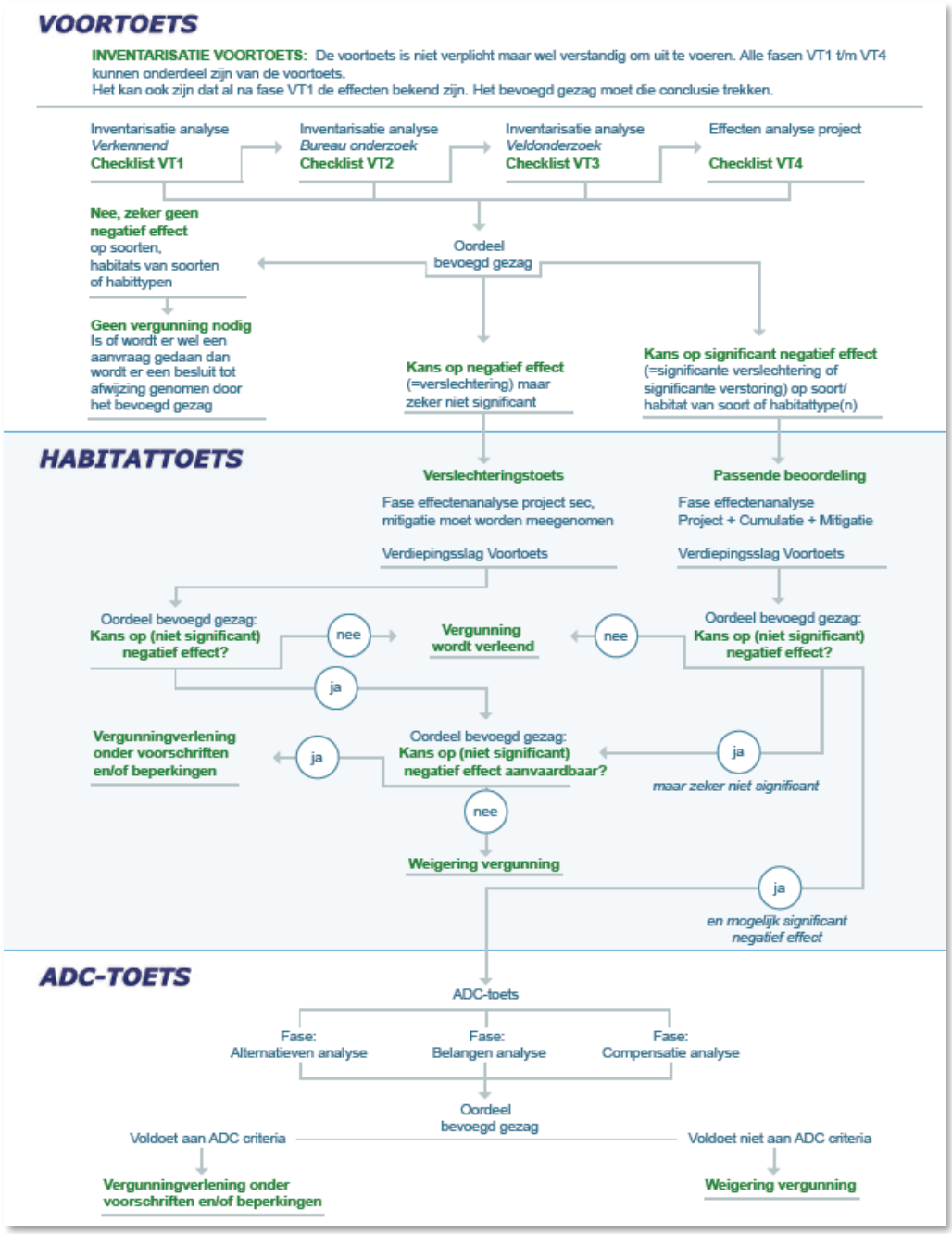
VOORTOETS
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.
Inventarisatie analyse Verkennend Checklist VT1
Inventarisatie analyse Bureau onderzoek Checklist VT2
Inventarisatie analyse Veldonderzoek Checklist VT3
Effecten analyse project Checklist VT4
Nee, zeker geen negatief effect op soorten, habitats van soorten of habittypen
Oordeel bevoegd gezag
Geen vergunning nodig Is of wordt er wel een aanvraag gedaan dan wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag
Kans op negatief effect (=verslechtering) maar zeker niet significant
Kans op significant negatief effect (=significante verslechtering of significante verstoring) op soort/ habitat van soort of habitattype(n)
HABITATTOETS
Verslechteringstoets
Passende beoordeling
Fase effectenanalyse project sec, mitigatie moet worden meegenomen
Fase effectenanalyse Project + Cumulatie + Mitigatie
Verdiepingsslag Voortoets
Verdiepingsslag Voortoets
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
nee
Vergunning wordt verleend
nee
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
ja
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
ja
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect aanvaardbaar?
ja
maar zeker niet significant
nee
Weigering vergunning
ja
en mogelijk significant negatief effect
ADC-TOETS
ADC-toets
Fase: Alternatieven analyse
Fase: Belangen analyse
Fase: Compensatie analyse
Oordeel bevoegd gezag
Voldoet aan ADC criteria
Voldoet niet aan ADC criteria
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
Weigering vergunning

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN
T. 0513-634567
E. Reinier.raap@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl